

• **INFORMÁCIE** •

Katedra politológie a európskych štúdií FF UKF v Nitre

Katedra politológie a európskych štúdií Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre patrí medzi staršie pracoviská svojho druhu na Slovensku. Vznikla v roku 1996. Prvú trojicu učiteľov tvorili členovia tunajšej Katedry filozofie, pričom doc. Mgr. Juraj Kučírek, CSc., zohral pri jej vzniku rozhodujúcu úlohu. Stal sa aj jej prvým vedúcim. Tematicky sa venoval najmä koštitucionalizmu, megatrendom a politike environmentalizmu. Patrí k zakladateľom slovenskej ekofilozofie. Vo svojich prácach kritizoval nezvládnuté problémy konzumnej spoločnosti, ale aj samotných environmentalistov, ktorí neraz podľahli módnosti. Do diskusie o environmentálnej kríze vniesol nedocenený sociálny aspekt. Spájal navonok nespojitelné – pragmatického výkonného manažéra a bytosť s veľkým srdcom. Max Weber písal vo svojom známom diele o troch podobách charizmy. J. Kučírek mal tú štvrtú – ľudskú. Bol priamym človekom. Presadil mnohé vlastnou cestou, i keď ho to stálo viac síl, ako keby v niektorých prípadoch používal lesť a pretváрку. Vďaka svojej osobnosti pritiahol na katedru spolupracovníkov s trvalým úväzkom aj viacero významných externistov nielen z Nitry a jej blízkeho okolia. Mnohí študenti (denní aj diaľkoví) tiež pochádzali a pochádzajú aj z iných kútov, akým je Nitriansky kraj. Z jeho iniciatívy sa vyučovali dva študijné odbory Politológia a krátko po vzniku katedry aj Politológia v špecializácii Európske štúdiá. Zahynul v období vysokého pracovného vypätia a stresov. Túra koncom augusta 2000 sa nielen pre neho stala osudnou. Z Malého Pyšného štítu vo Vysokých Tatrách, ktoré mal veľmi rád a na ktoré mu počas školského roku neostávalo veľa času, sa už pod Tribeč nevrátil. Fluidum J. Kučírka cítiť na katedre i po deviatich rokoch – minimálne v jeho neustálom dôraze na zanietenosť, ľudskosť, výkonnosť a morálku. Spomienkový výstup na vrch Zobor učiteľov a študentov počas teplých aprílových nocí na Juraja a následné posedenie pri táboráku sa stalo každoročnou tradíciou.

Nový vedúci katedry Doc. PhDr. Boris Zala, CSc., prispel významnou mierou k stabilizácii pracoviska. Rozšíril ponuku štúdiá o špecializáciu Orientálne štúdiá (aplikovaná politológia s dôrazom na arabské krajiny). Od leta roku 2007 pôsobí ako radový člen katedry. Zaoberá sa najmä moderným trendom európskeho filozofického myslenia a vývojom európskych národov.

Doc. PhDr. Ivan Dubnička, PhD., je tretím a súčasným vedúcim. Venuje sa osobnostiam slovenského politického myslenia, politickej antropológii a procesom globalizácie. Tematicky, ľudsky a hodnotovo nadväzuje na J. Kučírka v oblasti environmentalizmu. Za päťstostranovú monografiu „Kultúra a environmentálna kríza“ (UKF, Nitra 2007) získal Prémiovú cenu Slovenského literárneho fondu za rok 2007 a cenu rektora UKF.

Na katedre pôsobia dvaja profesori. Prof. PhDr. Pavol Mešťan, DrSc., sa venuje teóriám demokracie, judaizmu a prejavom antisemitizmu. Prof. PhDr. Michal Otčenáš, CSc., sa zaoberá modernými slovenskými a európskymi dejinami. Patrí k známym slovenským básnikom, vydávaným aj v zahraničí.

Doc. PhDr. Svetozár Krno, CSc., je tretím učiteľom, ktorého J. Kučírek oslovil. Na katedre pracuje od roku 1997. Venuje sa teórii politických strán, porovnávacej politológii, súvislostiam prírodných, kultúrno-historických a politických tradícií krajín a regiónov. Mapuje vznik, vývoj, politických strán a straníckych systémov, a to s dôrazom na transformačné procesy v bývalom tzv. sovietskom bloku. Je spoluautorom prvého politologického slovníka v bývalej ČSFR a samostatným autorom desiatich monografií a piatich učebníc. Za prácu *Politické strany štátov Višegrádskej štvorky* (Nitra: UKF 2007, 400 s.) získal v roku 2007 cenu rektora. Napísal štyri esejistické cestopisy, odmenené grantom Ministerstva kultúry SR.

Chod katedry je neodmysliteľný bez tajomníčky Mgr. Evy Bernáthovej, ktorá stála pri jej kolíske podobne ako Mgr. Ladislav Öllös, PhD., zameraný na politickú filozofiu a sociologické disciplíny, a Mgr. Tibor Szentandrás, PhD. (teórie nacionalizmu a fundamentalizmu a dejiny filozofického a ekonomického myslenia). K ďalším pracovníkom na plný úväzok patria PhDr. Elena Dřízová, CSc. (sociálna politika, verejná správa), Mgr. Radoslava Brhlíková, PhD. (integračné procesy), Ing. Anna Kubeková, PhD. (ekonomické disciplíny), PaedDr. Helena Bujnová, PhD. (politická geografia), PhDr. Miriam Mlyneková (sociálna a politická psychológia) a PhDr. Mária Kočnerová (medzinárodné vzťahy).

Vznik a vývoj, pedagogická a vedecká aktivita katedry sú späté s mnohými externými učiteľmi, resp. učiteľmi pracujúcimi na zmenšený úväzok. Od prvopočiatku medzi nich patria doc. PhDr. Jozef Lysý, CSc. (dejiny politického myslenia), Prof. PhDr. Erich Mistrík, CSc., (tradície európskej kultúry) a PhDr. Peter Porubčan (teórie medzinárodných vzťahov). Katedre pomohli aj mnohí ďalší.

Vedeckovýskumná činnosť, opretá o obhájené granty (Jean Monet, VEGA, KEGA a Štátny plán výskumu plán výskumu) si všíma niekoľko oblastí, akými sú 1. politický vývoj štátov Višegrádskej štvorky, 2. línie a trendy slovenského politického myslenia, 3. procesy európskej integrácie a 4. politika environmentalizmu.

Katedra vydáva od vzniku odborný časopis *Civitas*. Jej vedeckú produkciu charakterizuje 18 monografií, 9 učebníc a 7 vedeckých zborníkov. Každoročne organizuje v Nitre trojdňové medzinárodné kolokvium.

V oblasti výskumu, konferencií a výmeny študentov najintenzívnejšie spolupracuje s Ústavom politických vied SAV, s ktorým ho spája aj zmluva (v tematických oblastiach: osobnosti slovenského politického myslenia, línie slovenského politického myslenia a vízia Slovenska), Katedrou politológie FF Prešovskej univerzity (Prešovské politologické dni) a Vysokou školou politických a sociálnych vied v Kolíne (VEGA, konferencie, Erasmus). Intenzívnejšie vzťahy má aj s učiteľmi Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB v Banskej Bystrici, ktorí pomáhali pri jej vzniku (prof. František Briška, CSc., doc. PhDr. Daniela Ježovicová, PhD.), ako aj s mladšou generáciou, a v poslednom období aj s Katedrou politológie FF UCM v Trnave. Väzby má aj na iné politologické pracoviská, s ktorými je pripravená začať systematickejšiu spoluprácu.

Katedra politológie a európskych štúdií FF UKF využíva aj vedecko-pedagogický potenciál, ktorý poskytujú iné pracoviská fakulty. Vyjadruje vďaka funkcionárom školy, ktorí jej pomáhali v prelomových chvíľach. Pri výučbe sa opiera o overené domáce a zahraničné skúsenosti. V osnovách prejavuje zvýšený záujem o osobnosti slovenského politického myslenia a politiku environmentalizmu. Učivo sa neredukuje iba na členov EÚ a NATO. Študentom poskytuje aj vedomosti o vývoji v štátoch usilujúcich sa o integráciu do euroatlantických škruktúr a o celom postsovietskom priestore. Učitelia katedry nechcú ostať iba pri vysvetľovaní dôležitých pohy-

bov politických inštitúcií. Dôraz kladú aj na samotného človeka v politike, na jeho vonkajšiu a vnútornú motiváciu, na to, čo získal biologickým aj kultúrnym vývojom. Aj v tom je odkaz zakladateľa katedry humanistu Juraja Kučírka.

Svetozár Krno